

Ensihoidon ja kiireettömän sairaankuljetuksen suorakorvaus- menettelyn tarkastus

Vuosiraportti 2024

Laaturyhmä
21.3.2025

Tekijä
Terhi Putaansuu

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Tarkastuksen tavoite.....	3
3	Tarkastuksen toteutuminen	4
4	Tarkastuksen tulokset.....	4
4.1	Merkittävät poikkeamat	4
4.2	Lievät poikkeamat.....	5
4.3	Kehittämissuositukset	5
4.4	Muita havaintoja.....	5
5	Toiminnan seuranta.....	5
	LIITE.....	6

1 Johdanto

Kela maksaa korvauksia hyvinvointialueen järjestämisvelvollisuudeksi säädetyn ensihoidon palvelun aiheuttamista kustannuksista ja kiireettömän sairaankuljetuksen aiheuttamista kustannuksista. Vuonna 2024 maksettiin sairausvakuutuskorvauksia ambulanssimatkoista 106,3 milj. euroa, korvauksen saajia oli 316 661.

Sairausvakuutuslain (1224/2004) 1 luvun 3 §:n mukaan Kela vastaa sairausvakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä seuraa ja valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen asetusten ja määräysten noudattamista ja toteuttamista. Kelalla on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada pyynnöstä ammattihenkilöltä tai terveydenhuollon toimintayksiköltä välttämättömät tiedot etuuden hakijan potilasasiakirjoista (SVL 1224/2004 1 luku 3 §, 19 luku 1 §). Tarkastuksesta on sovittu runkosopimuksessa matkakorvausten maksamisesta palvelujen tuottajalle suorakorvausmenettelyllä. Kelan laaturyhmä toteuttaa järjestelmällistä ja riippumattonta arviointia sopimuksenmukaisen palvelun laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi.

Laaturyhmä määrittelee yhteistyössä osaamiskeskuksen sairaanhoito- ja matkakorvausryhmän ja sairaanhoitokorvausten ratkaisukeskuksen kanssa tarkastuksen kohteet. Laaturyhmä tarkastaa suorakorvausmenettelyyn liittyneitä palvelujen tuottajia vuosittain tehtävän vuosisuunnitelman mukaan. Tarkastukset aloitettiin keväällä 2024.

2 Tarkastuksen tavoite

Sairankuljetuksen tarkastuksen tavoitteena on varmentaa myönnetyn suorakorvauksen oikeellisuus vertaamalla tietoja palvelun tuottajan vastaavan kuljetuksen asiakirjoihin. Tavoitteena on varmistaa, että asiakkaat saavat valtakunnallisesti yhteneväiset korvaukset. Tarkastus kohdennetaan satunnaisesti ja riskiperusteisesti palvelujen tuottajiin, joille on korvattu vähintään 50 matkaa.

Tarkastuksella varmistetaan, että palvelujen tuottajan myöntämä korvaus vastaa sairausvakuutuslakia, terveydenhuoltolakia, runko- ja liittymissopimusta. Tarkastuksen havainnot voidaan hyödyntää myös laadunhallinnan ja asiakaslähtöisten prosessien kehittämisessä.

3 Tarkastuksen toteutuminen

Vuonna 2024 tarkastettiin vuoden 2024 matkoja. Vuosisuunnitelmaan sisältyi neljä kohdetta, jotka kaikki toteutuivat. Ambulanssimatkoja tarkastettiin yhteensä 200 kpl.

Tarkastukset tehtiin palvelujen tuottajan tai alihankkijan tiloissa. Tarkastuskäynnillä tavoitteena oli tarkistaa 50 matkakorvausta / palvelujen tuottaja. Tarkastuksella tarkistettiin tavallisia kuljetuksia hoitopaikkaan (A), siirtokuljetuksia hoitolaitosten välillä (S) ja peruuntuneita kuljetuksia (X-8), jolloin asiakas hoidettiin kohteessa. Tarkastuksilla kerättiin tietoa erityisesti X-8 matkojen toteutumisesta, koska kyseisten matkojen toimintaohjeet muuttuivat alkuvuodesta 2024.

4 Tarkastuksen tulokset

Tarkastuksen havainnot luokitellaan merkittäviin ja lieviin poikkeamiin sekä kehittämissuosituksiin. Sairausvakuutuslain, suorakorvaussopimuksen tai Kelan ohjeiden mukaisesti toiminnasta täysin poikkeavat menettelytavat ovat merkittäviä poikkeamia. Lievät poikkeamat ovat havaintoja, joissa sairausvakuutuslain, sopimuksen tai Kelan ohjeiden vaatimukset täyttyvät osittain tai toiminta on muutoin puutteellista. Kehittämissuosituksia kehittävätkä edelleen palvelujen tuottajan asiakaslähtöistä toimintaa.

Tarkastuksilla havaittiin poikkeamia jokaisella palvelujen tuottajalla. Merkittäviä poikkeamia oli yhteensä 15 kpl (vaihteluväli 2-7) ja lieviä poikkeamia 1.

Poikkeamiin liittyi havaintoja ja yksi havainto liittyi aina tiettyyn ambulanssimatkaan. Havaintoja oli yhteensä 34 kpl. Havaintojen vaihteluväli oli 4-16 kpl palvelujen tuottajaa kohti. Kehittämissuosituksia annettiin 6 kpl.

4.1 Merkittävät poikkeamat

Merkittäviä poikkeamia oli oikeudessa suorakorvaukseen ja matkakohtaisissa tiedoissa. Poikkeamia oli 15 kpl ja niihin liittyviä havaintoja yhteensä 33 kpl. Poikkeamat johtuivat vähimmäistietojen puuttumisista, ylimääräisistä kilometreistä, ei korvattavista matkosojuksista ja ei sairausvakuutuslain mukaan korvattavista matkoista.

4.2 Lievät poikkeamat

Tarkastuksilla havaittiin yksi lievä poikkeama. Poikkeama liittyi väärin kirjattuun kuljetustapaan.

4.3 Kehittämissuositukset

Kehittämissuosituksia esitettiin kirjaamisesta ja korvattavaan matkaosuuteen liittymätömien kustannusten laskuttamisesta.

4.4 Muita havaintoja

Tarkastukset sisälsivät myös palvelun tuottajien ohjausta. Muuten havainnot ja palvelun tuottajille annettava ohjaus liittyi pääasiassa potilasasiakirjojen kirjauksiin.

5 Toiminnan seuranta

Kela seuraa palvelun tuottajien havaittujen poikkeamien kuntoon laittamista myös toteutettujen tarkastusten jälkeen.

Laaturyhmän ryhmäpäällikkö on pyytänyt tarkastetuilta palvelujen tuottajilta arvion tarkastuksen toteutuksesta käynnin jälkeen. Vastausprosentti oli 25 %. Tarkastus koettiin hyödylliseksi. Palvelun tuottajat kokivat saaneensa tarkastuksella ideoita potilastietojen kirjaamisen tarkentamiseen ja yhtenäisten kirjaamiskäytäntöjen luomiseen.

LIITE Tarkastusprosessi

JAKELU Palvelujohtaja

Terveysperusteisten etuuksien palveluyksikön johtaja

Terveydenhuoltoetuuksien osaamiskeskuksen päällikkö

Terveydenhuoltoetuuksien osaamiskeskus, sairaanhoito- ja matkakorvausryhmä

Terveydenhuoltoetuuksien ratkaisukeskuksen päällikkö

Asiakkuusyksikön päällikkö

Laaturyhmän päällikkö

LIITE

Tarkastusprosessi, menetelmät ja aineisto

Tarkastaja on sähköpostitse / puhelimitse yhteydessä palvelujen tuottajaan noin neljä viikkoa ennen tarkastuskäyntiä ja lähettää ilmoituskirjeen palvelujen tuottajalle. Tarkastuskäynnin käytännön toteutus sovitaan yhteydenoton yhteydessä.

Tarkastuksella todennetaan suorakorvauksen oikeellisuus tarkastamalla potilasasiakirjoista matkojen kirjaukset. Palveluntuottajan edustaja näyttää potilastietojärjestelmästä tai paperilta potilaskertomusmerkinnät. Tarkastaja katsoo vain niitä tietoja, joiden avulla hän voi varmistaa suorakorvauksen oikeellisuuden.

Tarkastuskäynnin päätöskeskustelussa käydään läpi tarkastuksella tehtyt havainnot. Tarkastuksesta laaditaan kertomus, joka perustuu tehtyihin havaintoihin. Mikäli tarkastuksella on havaittu poikkeamia ja niihin liittyviä havaintoja, palvelujen tuottaja antaa kirjallisen vastineen poikkeamiin.

Tarkastuksella havaitut merkittävät poikkeamat edellyttävät palvelujen tuottajalta toimenpiteitä välittömästi ja lievät poikkeamat toimenpiteitä vastineeseen mennessä. Palveluntuottajan hyväksytyn vastineen jälkeen tarkastus päätetään päätösviestillä. Tarkastaja viestii sairaanhoito- ja matkakorvausryhmälle merkittävistä puutteista. Tarvittaessa sairaanhoito- ja matkakorvausryhmä on yhteydessä sopimustahon ratkaisukeskukseen, jossa arvioidaan palveluntuottajan ohjauksen, jatkoseurannan tai sanktioiden tarve.

Tarkastuksen pohjana käytetty aineisto:

- Sairausvakuutuslaki 4. luku 6 §
- Terveystieteiden tutkimuslaki 4. luku 39 § ja 40 §
- Valtioneuvoston asetus sairaankuljetuksen kustannusten taksoista
- Sopimus suorakorvauksesta, ambulanssimatkat
- Kela.fi/yhteistyökumppanit-kuljetuspalvelut-sairankuljetus
- Kelan ohjeet ja tiedotteet